

MÖNSTERÅS
KOMMUN

Vassröjningsplan

Mönsterås kommun

Fastställd av Kommunstyrelsen den 4 februari 2025

Innehållsförteckning

Syfte med vassplanen	2
Bakgrund	2
Handlingsplan för vassröjning	2
På kommunal mark	3
På privat mark	4

Denna strategi har tagits fram på uppdrag av kommunfullmäktige (Dnr 2021/243). Uppdraget omfattar att ta fram en plan för vassröjning, samt hur den röjda vassen ska hanteras.

Arbetsgrupp:

- Malin Engdahl, miljö- och byggchef. Miljö- och byggförvaltningen
- Joakim Holm, kommunekolog. Miljö- och byggförvaltningen
- Henrik Eriksson, samhällsbyggnadschef. Tekniska förvaltningen
- Oskar Olsson, arbetsledare/landskapsingenjör. Tekniska förvaltningen
- Oscar Ekstam, fritidschef. Kultur- och fritidsförvaltningen
- Thomas Björklund, turismsamordnare. Kommunledningsförvaltningen

Antaget av Kommunstyrelsen 2025-02-04.

Syfte med vassplanen

Syftet med vassplanen är att besluta hur vassröjning ska ske på mark- eller vattenområden Mönsterås kommun äger, samt ge råd hur vassröjning kan ske på privat mark.

Bakgrund

Bakgrund: Kommunfullmäktige beslutade 2023-02-07 att ge tekniska förvaltningen i uppdrag att ta fram en plan för vassröjning, planen ska även omfatta hur den röjda vassen ska hanteras.

Sedan 1 januari 2025 finns 200 tkr avsatt till vassröjning. Medel kan sökas av både föreningar och kommunens verksamhet.

Det är inte självklart att vassröjning innebär en ekologisk vinst för området. I vissa fall kan vassröjning tvärtom leda till ökade näringsutsläpp eller negativ påverkan på växt- och djurlivet. Att utreda huruvida vassröjning ur ett naturvårdsperspektiv är lämpligt är en del av projektet *Levande vikar* som sker 2023-2025. Resultaten från projektet är ännu inte sammanställda.

Vattenvegetation är en förutsättning för biologisk mångfald då den tjänar som lek- och uppväxtområden för fisk, skydd för fåglar, insekter med mera. Vattenvegetationen kan också fungera som filter för att rena tillrinnande vatten från partiklar och näringsämnen.

I vissa fall kan det dock vara motiverat att röja vass ur ett naturvårdsperspektiv. Hänsyn bör då tas till områdets historiska markanvändning och det bör finnas en plan för områdets långsiktiga skötsel. En stor andel av kommunens strandängar har historiskt sett varit öppna betesmarker. Många av dessa har under senare decennier växt igen med vass. Restaurering av dessa miljöer vore positiv ur ett naturvårdsperspektiv men då krävs långsiktiga åtgärder snarare än punktinsatser.

Handlingsplan för vassröjning

Den enskilt största förutsättningen för att återigen börja röja vass är att budgetmedel tillförs. Vassröjning kräver att entreprenör köps in då den slagning som allmänheten vill att kommunen utför måste i princip uteslutande göras med ett amfibiefordon då vassen för det mesta växer på grunda bottnar och i strandzonen.

Vassröjning bör ske med syftet att stärka det rörliga friluftslivet, och inte av estetiska (utblickar m.m.) skäl. Tekniska förvaltningens och Miljö- och byggförvaltningens bedömning är att anmälningar till länsstyrelsen för att röja vass med estetiska skäl (utblickar m.m.) som motiv inte kommer att godkännas.

Då tekniska förvaltningen/kommunstyrelsen har ansvaret att förvalta kommunens mark åligger även ansvaret att röja vass på kommunal mark om vassröjning åter blir aktuellt. Inför åtgärder görs en avvägning av nyttan med åtgärden kontra eventuell negativ påverkan på växt- och djurlivet i dialog med miljö- och byggförvaltningens kommunekolog.

Att kommunen köper in en vassröjningsbåt som sedan kan lånas ut till föreningar har utretts och rekommenderas inte. Både Mönsterås kommun och Kalmar kommun har tidigare haft en vassröjningsbåt som lånades ut. Båda kommunerna har erfarenhet av att maskinerna har körts sönder med stora reparationskostnader som följd.

Vassen som klippts bör så fort som möjligt tas bort från vattnet och den yta på stranden där högvatten kan spola bort materialet. Vassen bör därefter transporteras till komposteringsanläggning eller annat lämpligt omhändertagande. Eldning av vassen kan vara ett alternativ om det kan utföras på ett säkert sätt och utan negativ påverkan på omgivningen samt enligt Mönsterås kommuns eldningsbestämmelser

Inför varje vassröjningssäsong ska ansvarig medarbetare på tekniska förvaltningen samråda med miljö- och byggförvaltningens kommunekolog om vilka områden som ska prioriteras under året. Efter varje säsong ska samma parter träffas och utvärdera årets vassröjning. Kommunekologen ansvarar för att samråd och uppföljningsmöte sker.

Det är viktigt att informationen som finns i vassröjningsplanen också görs tillgänglig på kommunens hemsida.

Vassröjningsbild från Torsås, källa Barometern

På kommunal mark

Tekniska förvaltningen har i uppdrag att vassröja kommunala mark- och vattenområden med syftet att stärka det rörliga friluftslivet i den omfattning specifikt tilldelade budgetmedel för vassröjning tillåter. I vissa fall kan det finnas naturvårdsskäl att röja vass, det är i så fall en bedömning tekniska förvaltningen och miljö- och byggförvaltningen gör tillsammans.

På privat mark

Mönsterås kommun kommer inte ombesörja vassröjning på privatägd mark eftersom:

- Det är inte tillåtet att göra åtgärder på annans mark utan tillstånd från denne.
- Det kan komma att uppstå problematiska situationer med skadeståndsanspråk om kommunen söker tillstånd på annans mark och det sedan visar sig att vassröjningen innebära skador för markägaren, eller oljeläckage.
- Alla andra arbeten som rör vegetation görs endast av kommunen på egen mark, exempelvis fällning av träd, gräsklippning eller röjning av sly.

Råd till privatpersoner att tänka på när vassröjning sker i egen regi:

- Vassklippning behöver samrådas med Länsstyrelsen om klippningen riskerar att påverka naturmiljön, vilket ofta är fallet. Kommunens miljö- och byggförvaltning kan lämna råd inför arbetet så negativ miljöpåverkan kan undvikas.
- Kontrollera att åtgärden inte påverkar ett naturreservat eller Natura 2000-område. Oftast tillåts inte vassklippning på dessa ställen. Kontakta Länsstyrelsen om du känner dig osäker.
- Kontrollera att området inte är utpekad som särskilt värdefullt. Information hittar du i planhandlingar, naturvårdsprogram, kustplan m.fl. Klippning ska nämligen ske mycket restriktivt och med speciell hänsyn.
- Undvik att klippa och rensa under fåglarnas häckningsperioder (ca 15 mars-15 juli). Ta alltid hänsyn till fåglar och andra djur. Om du upptäcker ett fågelbo ska du lämna området närmast detta.
- Ta hand om allt som du rensar bort. Att bara lämna vassen i vatten eller vid strandkanten innebär att näringsämnen som frigörs när vassen bryts ner rinner tillbaka till vattnet igen. Den kan också medföra besvär för andra.
- Klipp vassen under flera år för att få så bra effekt som möjligt.
- Möjlighet finns att söka föreningsbidrag hos kommunstyrelsen för vassröjning om det sker för det rörliga friluftslivet eller annat allmänintresse, Mer info hittas på monsteras.se